

HET SPEL OF DE KNIKKERS?

Op de Olympische Spelen heeft Nederland het nog nooit zo goed gedaan als nu. Nog nooit wonnen we zoveel medailles en nog nooit wonnen we zoveel goud. In het medailleklassement staan we in de top 10, net achter Duitsland en laten we veel grote landen ver achter ons.

Voor dat landenklassement is trouwens hoofdzakelijk alleen het aantal gouden medailles van belang. Een land met één gouden medaille scoort hoger dan een land dat alleen zilveren en bronzen plakken heeft, onafhankelijk van hoeveel dat er zijn. Dit suggereert dat het olympische motto “meedoen is belangrijker dan winnen” niet opgaat. Het is alleen het goud dat telt: “The winner takes all”. Wie herinnert zich immers nog wie na Inge de Bruin tweede werd?

In het beloningschema dat NOC*NSF hanteert worden tweede en derde plaatsen wel gehonoreerd. Een gouden plak levert f 60.000 op, een zilveren f 40.000 en een bronzen f 20.000. Dit suggereert dat goud evenveel waard is als drie keer brons en dat twee keer zilver beter is dan één keer goud, een heel andere ‘ranking’ dus dan die volgens het klassement.

Opmerkelijk is trouwens dat NOC*NSF de tweede gouden plak minder waardeert dan de eerste, en de derde nog minder. Het tweede goud leverde Inge slechts f 40.000 op en het derde goud een schamele f 20.000. Zou het niet meer voor de hand liggen het extra goud juist meer te belonen? Het winnen van een tweede plak is immers een nog uitzonderlijker prestatie dan het winnen van de eerste.

Voor een econoom is vooral de vraag naar de invloed van het prijzengeld op de prestaties van belang. Zouden onze sporters het nog beter doen als we ze beter zouden belonen? Hadden we meer goud gewonnen als we goud beter betaald hadden en zilver en brons minder? Wat is het effect van het prijzenschema op de attractiviteit van de spelen?

Een vergelijking met andere sportevenementen laat zien dat onze olympiërs slecht betaald worden. Het winnen van Wimbledon leverde Pete Sampras deze zomer ongeveer f 1.8 mln. op. Hoewel wielrennen slecht betaalt, leverde de gele trui in de Tour Lance Armstrong nog

altijd f 750.000 op. Gelukkig is een gouden olympische plak vooral een “ticket to heaven”. De Australische Thorpedo die door onze eigen Pieter in de schaduw werd gesteld heeft naar verluid immers reeds voor f 13mln aan reclamecontracten afgesloten.

Zowel op Wimbledon als in de Tour krijgt nummer twee precies de helft van wat de winnaar verdient. De Britse wetenschapper Sir Francis Galton, neef van Darwin en grondlegger van de Eugenetica, was 100 jaar geleden de eerste die de vraag behandelde hoe de prijsverhouding idealiter zou moeten zijn om mensen te prikkelen het beste uit zichzelf te halen. Hij kwam tot de conclusie dat de winnaar drie keer zo veel zou moeten krijgen als de tweede, maar zijn argumenten zijn niet geheel overtuigend.

Recent werd dezelfde vraag opnieuw beantwoord, nu door economen van de Universiteit van Mannheim. Concreet vragen zij hoe het prijzenschema moet zijn om alle atleten tot een optimale inspanning te prikkelen en een zo spannend mogelijke competitie te garanderen. De beste atleet spant zich natuurlijk het meest in als alleen de winnaar betaald wordt, hij heeft immers de grootste kans de hoofdprijs in de wacht te slepen. Mindere goden worden echter meer geprikkeld als ook voor hen een prijsje ligt te wachten. Bijgevolg is het antwoord op de vraag niet van tevoren duidelijk.

Het antwoord? De beste prestaties worden geleverd als alleen de winnaar beloond wordt. Geen geld voor Marcel dus, de gehele pot naar Inge, Pieter en Leontien. Voor het klassement spelen alleen de gouden plakken een rol. De medaillespiegel is juist, maar het beloningsschema van NOC*NSF moet op de helling.

Eric van Damme.